

RR-0228

Third Year B. A. Examination

March / April - 2010

Sanskrit : Paper - VI

(धर्मशास्त्र-अर्थशास्त्र-आयुर्वेदः - अनुवादः)

(१) याज्ञवल्क्य स्मृतिः। अ-२

(२) कौटिल्य अर्थशास्त्रम्। (१-१-१२)

(३) आयुर्वेद संप्रदाय परिचयः

(४) वृद्धत्रयी लघुत्रयी

(५) अपठितः अनुवादः।

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना :

नीचे दृष्टावेक निशानीवाणी विगतो उत्तरवडी पर अवश्य लपवी. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="T. Y. B. A."/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="Sanskrit-6"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="2"/> <input type="text" value="2"/> <input type="text" value="8"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="Nil"/>
Student's Signature	

- १ (अ) कोर्ष पशु डे श्लोक सानुवाद सडश्रवो : १०
- 1 (a) Explain any two of the following with translation : 10
- (१) स्मृत्याचारव्यपेतेन मार्गे वाऽऽधर्षितः परैः।
आवेदयति चेद्राज्ञे व्यवहारपदं हि तत्॥
- (२) नृपेणाधिकृताः पूगाः श्रेणयोऽथ कुलानि च।
पूर्वं पूर्वं गुरु ज्ञेयं व्यवहारविधौ नृणाम्॥
- (३) देयं चौरहतं द्रव्यं राज्ञा जानपदाय तु।
अददद्दिह समाप्नोति किल्बिषं यस्य तस्य तत्॥
- (४) इतरेण निधौ लब्धे राजा षष्ठांशमाहरेत्।
अनिवेदितविज्ञातो दाप्यस्तं दण्डमेव च॥
- (ब) कोर्ष पशु डे विशे नोंध लपुो : १०
- (b) Write notes on any two of the following : 10
- (१) दुषुलक्षणानि।
- (२) दानादानविधि
- (३) उपनिधि।
- (४) साक्षीप्रमाणम्।

- ૨ (અ) કોઈ પણ બે વિધાનો સમજાવો : ૧૦
- ૨ (a) Explain any **two** statements with translation : 10
- (૧) આન્વીક્ષકી ત્રયી વાર્તા દણ્ડનીતિશ્ચેતિ વિદ્યાઃ।
- (૨) ક્રિયા હિ દ્રવ્યં વિનયતિ નાદ્રવ્યમ્।
- (૩) પ્રત્યક્ષપરોક્ષાનુમેયા હિ રાજવૃત્તિઃ।
- (૪) યે ચ કારણદમિકુદ્ધાસ્તાનર્થમાનાભ્યાં શમયેત્ અકારણ
કુદ્ધાન્ તૂષ્ણીદણ્ડેન રાજદ્વિષ્ટકારિણશ્ચ।
- (બ) “इन्द्रियजयः अरिषड्वर्गत्यागः” વિષેના કૌટિલ્યના વિચારો વર્ણવો. ૧૦
- (b) Discuss Kautilyas ideas on “इन्द्रियजयः अरिषड्वर्ग त्यागः” 10

અથવા/OR

- (બ) “अमात्यान् उपधाभिः शौचयेत्।” અર્થશાસ્ત્રના આ વિધાનની સવિસ્તર
ચર્ચા કરો. ૧૦
- (b) अमात्यान् उपधाभिः शौचयेत्। Discuss this statement of
अर्थशास्त्र in detail. 10
- ૩ આયુર્વેદની ઉત્પત્તિ વર્ણવી તેનો સંક્ષિપ્ત પરિચય આપો. ૧૦
- ૩ Describe the origin of Ayurveda and give its brief
introductory note. 10

અથવા/OR

- ૩ આયુર્વેદના ધાન્વન્તર સંપ્રદાયનો પરિચય આપો. ૧૦
- ૩ Give introduction of Dhanvantar tradition of Ayurveda. ૧૦

- ૪ કોઈ પણ બે વિશે પરિચયાત્મક નોંધ લખો : ૧૦
- 4 Write introductory notes on any **two** : 10
- (૧) આચાર્ય ચરકઃ
- (૨) સુશ્રુત સંહિતામાં શસ્ત્રકર્મ
- (2) Surgery in Susrutasamhita
- (૩) અષ્ટાંગહૃદય
- (3) Astangahrdaya
- (૪) માધવનિદાનની વિશેષતાઓ
- (4) Specific features of માધવનિદાન.

- ૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૧૦
- 5 Translate into Sanskrit any **one** of the following : 10
- (૧) રામાયણે લોકહૃદયમાં આટલું મોટું સ્થાન મેળવ્યું છે તેનું એક કારણ એક
વિશાળ પટને આવરી લેતી હોવા છતાંય આખરે તો કુંડુંબ કથા જ છે. તેનું
મધ્યબિંદુ કૌટુંબિક સ્નેહબંધન છે. પિતા-પુત્ર, ભાઈ-ભાઈ, પતિ-પત્ની,
ગુરુ-શિષ્યના સ્નેહનો દીવો સંસારમાં સ્થિર રહે છે તેનું એમાં નિરૂપણ છે.
એ રીતે રામાયણ આદર્શ પાત્રોની હારમાળા છે.

- (1) The reason why the Rāmāyana has secured such a great place in the heart of the people in that it is, after all a family tale eventhough it covers a vast ground. Its centre in the family ties of Love. It shows how the lamp of love between the father and the son, brothers and the teachers and the disciple remains steady in worldly existence. In that way Rāmāyana is a series of ideal characters.
- (૨) એક રાજા મહાન ધર્માત્મા અને દયાળુ હતો, પણ ભૂલથી તેનાથી કોઈ પાપ થઈ ગયું હતું. જ્યારે તેનું મૃત્યુ થયું ત્યારે તેને લેવા માટે યમરાજ દૂતો આવ્યા. યમના દૂતોએ રાજાને કંઈ પણ કષ્ટ આપ્યું નહિ. યમરાજે તેમને એટલું જ કહ્યું હતું કે તેઓ રાજાને માન સાથે નરક આગળથી પસાર થનાર માર્ગથી લઈ આવે. રાજાની ભૂલથી જે પાપ થયું હતું તે માટે તેને આટલી જ સજા પૂરતી હતી.
- (2) There was a king highly religious and kind. But unweakly he committed a sin. When he died the messengers of God of Death arrived there to fetch him. The messengers of yama did not trouble him at all. Yama had told them only this, that they should bring him respectfully through the path passing by the hell. This much punishment was quite sufficient for the sin committed by the king.